

Ugeskrift

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 25.

Løverdagen den 18de Juni 1859.

3de Aarg.

Indhold.

Indberetning om Landbrugsstolen paa Haslem i 1858. — Indberetning om Landbrugsstolen paa Thune Præstegaard i 1858. — Indberetning om Landbrugsstolen paa Lunder i 1858. — Gjødselens Tilberedning og dens Anvendelse paa forskellige Jordarter. — Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indberetning til det kongelige Departement for det Indre om Smaalænenes Amts Landbrugsstole paa Haslem i 1858.

(Uddrag.)

Samtlige ved Stolen værende 8 Elever udviste sig bedst efter min Ankomst 14de April f. A. en god moralsk Opførelse, Flid og Earelyst, og omendstjont tilbids ubekjendt med hvilke Forkunskaber de vare i Besiddelse af ved Kursusets Begyndelse, tror jeg dog jeg tør sige, at de havde gjort tilfredsstillende Fremskridt, idetmindste hvad det Theoretiske angaar. Dimissionsexamen afholdtes 26de Oktober og erholdt 3 af Eleverne som Hovedkarakter meget godt, 4 godt og 1 temmelig godt.

Naar undtages enkelte Dage, som hovedsagelig anvendtes til Landmaaling, Karttegnning samt Rivelling, hvori tilforn ingen Undervisning var meddeelt, vare Eleverne stadigt sysselsatte med praktiske Arbejder, som i den første Tid bestod i Hjemtjoring og Tilvirkning af de fornødne Materier til Hegning, medens 3 af dem efter Tur vare beskæftigede i Fjos, Stald og Bærstedet.

Senere, men endnu inden Vaaraannen kunde begynde, bestod Arbejdet i Omlægning af den nærmest Huset liggende Del af Haven, hvor der blev lagt luffede Rænder, planeret og Undergrunden pløiet inden Anlægget stede, og var Hensigten at den anden Del næste Aar skulde behandles paa samme Maade for senere at udlægges til Frugthauge.

Udsæden af Baarsæd var 26 Tdr. Havre, 3 $\frac{1}{2}$ Tdr. Byg, $\frac{3}{4}$ Td. Hvede, 2 $\frac{1}{4}$ Tdr. Viffelhavre, desuden 23 Maal lagt med Poteter og 7 Maal Turnips; den sidste stod paa Ryr, hvor den trivedes fortræffelig, og med Undtagelse af Hveden, som var saaget paa et Stykke af 1857 Mars Brakland, der var bleven gjødslet men ikke

tilsaet, gav Alt et upaaafageligt Udbytte; dog blæste en stor Del Havre ud under den langvarige Regn om Høsten. Desforuden var der af rød og hvid Kløver samt Thimothei udsaaet ca. 300 Pd. deels i Rugen, som var meget tynd og følgelig gav mindre godt Udbytte, deels i Bygget og Hveden.

Af Hø avledes 240 Læs, mestendels Thimothei, da Kløveren paa den nylagte Eng var gaaet ud om Vinteren.

Af det i Sommerens Løb af Eleverne oparbejdede og tilgjorte Brakland, ialt 60 Maal, blev af Mangel paa Gjødsel kun de 48 Maal tilsaet med Rug, hvortil gjødsledes med 15 Læs Staldgjødsel og 25 Pd. Guano pr. Maal; det gjenværende Stykke vil sandsynligvis — saa var Bestemmelsen — blive tillagt med Baarsæd. Rugen blev saaget 30te August og viste sig i Høst meget lovende.

Gaardens Besætning har i den sidste Tid været 20 Melkekoer, hvoraf 9 Kvier; 8 a 10 Stykker Ungfæ, 8 Heste, 1 Føl samt nogle Svin. Den af Eleverne i Aarets Løb hver Loverdag udførte Opmaaling af Melken viser som Middeltal for de 11 vorne Kjøer 1627 Potter pr. Ko, og har det høieste Udbytte af en Ko været 2093 Potter. Kvierne kalvede først henad Vinteren, og kan for deres Vedkommende intet aarligt Udbytte angives.

Sluttelig skal jeg tillade mig at tilføie Resultatet af Forsøg gjorte med nogle Levninger af Guano, Chilisalpeter og Pulbergjødsning, hvilke Sager nok i sin Tid af Selstabet for Norges Vel har været den forrige Bestyrer af Stolen tilstillede for dermed at gjøre Experimenter. Den nærmeste Hensigt med Foretagendet var at vise det ikkelønnende i Anvendelsen af for store Kvantiteter, især af de naturlige eller kunstige Gjødningsarter, hvis Værd som saadanne hovedsagelig beror kun paa en eller to af deres Grundbestanddele, et Misgreb jeg tror mange har begaaet ved Benyttelsen af Guano, og som sikkerlig igjen er Grunden til at den hos dem er kommen i en ufortjent Miscredit. Omendstjont i dette Tilfælde Forsøget kun stede med et Par Sorter og som Overgjødsning paa Græs (Thimothei) vil Nødvendigheden af at iagttage det Foranstøede nok ligefuldt vise sig ved Anvendelsen af enhver Gjødningsart, enten den nu bliver anvendt som Overgjødsning eller paa anden Maade og for en-

hver Plante, som naturligtvis ligesaa vel kan overføres som levende Væsener, i hvilket Tilfælde det Overflødig da enten maa henligge ubenyttet, gaar aldeles tabt eller i værste Fald endog virker skadelig. Til Forsøget var udvalgt et Stykke af første Mars Eng saavidt mulig ens hvad Græs-været og Jordens Beskaffenhed angik og erholdtes efterstaaende Resultater.

1 Maal overgjødslet med 50 Pd. Guano gav af tørt Hø 598 Pd.

1 Maal overgjødslet med 30 Pd. Chilisalpeter gav af tørt Hø 501 Pd.

1 Maal overgjødslet med 100 Pd. Pulvergjødsning gav af tørt Hø 358 Pd.

1 Maal ikke overgjødslet gav af tørt Hø 320 Pd.

1/2 Maal overgjødslet med 50 Pd. Guano gav af tørt Hø 352 Pd.

1/2 Maal overgjødslet med 30 Pd. Chilisalpeter gav af tørt Hø 278 Pd.

1/2 Maal overgjødslet med 100 Pd. Pulvergjødsning gav af tørt Hø 177 Pd.

1/2 Maal ikke overgjødslet gav af tørt Hø 153 Pd.

Det vil heraf sees, at medens 50 Pd. Guano pr. Maal forøgede Høudbyttet med 278 Pd. bevirkede Anvendelsen af den dobbelte Kvantitet kun en Forøgelse af 334 Pd. eller 106 Pd. mere pr. Maal. Som naturligt er viser Forholdet sig endnu slettere for Chilisalpeterens Bedkommende, og hvad Pulvergjødsningen angaar, da har den jo, som det synes, i begge Tilfælde bevirket et ubetydelig højere Udbytte, men saaledes, at det dobbelte Kvantum aldeles ikke bevirkede nogen Forøgelse, men endog en Formindskelse sammenlignet med Afkastningen efter Anvendelsen af de 100 Pd. pr. Maal. Hvorvidt dette kan forklares som en naturlig Folge af Præparatets Komposition eller kun som en Tilfældighed skal jeg lade være uafgjort, da jeg hverken selv har analyseret den eller nogenstunde seet nogen Analyse af samme.

Erhbødigst

J. S. Erichsen.

Indberetning til det kongelige Departement for det Indre om Smaalenes Amts Landbrugsskole paa Thune Præstegaard i 1858.

(Uddrag.)

I Oktober Maaaned 1857 blev Skolen, som anført i sidste Indberetning, efter endt Examen ophævet paa Tomb, og de 5 Elever som kun havde været et Aar ved Landbrugsskolen, bleve anbragte hos mig paa Thune Præstegaard, for der at fuldende det paabegyndte Kursus.

Undervisningstiden blev ordnet paa samme Maade som tidligere paa Tomb, idet Eleverne om Vinteren erholdt theoretisk Undervisning de 3 Dage i Ugen og praktisk Arbejde de andre 3 Dage.

I Løbet af Vinteren blev gennemgaaet de theoretiske Fag, hvori ikke var givet Undervisning den foregaaende Vinter, og paa Arbejdsdagene vare 2 af Eleverne beskæftigede i Redskabsværkstedet, og de andre deels i Fjøsiet, og deels med Tærstning eller andre Arbejder.

I Slutningen af April begyndte Baararbejdet, og Eleverne beskæftigedes da hele Sommeren væsentligst med praktiske Arbejder paa Marken, og en af dem fungerede skiftevis hver Uge som Gaardskarl. Desuden erholdt Eleverne om Sommeren praktisk Undervisning i Landmaaling og Rivelling.

Af Baarsæd blev i Foraaret 1858 tilsaet

circa 80 Maal med Havre,			
= 70	=	=	Byg,
= 8	=	=	Baarhyede,
= 12	=	=	Vikkehavre,
= 12	=	=	Poteter,
= 18	=	=	Turnips.

Med Rug var den foregaaende Høst tilsaet 57 Maal efter Flaahakning og Brænding paa Lyngmo. Denne saavel som Baarsæden tegnede i Løbet af Sommeren udmærket godt, men den stærke Varme fordrev Kornet, saaat det blev let og gav ikke det ventede Udbytte. Især var dette Tilfældet med det brædede Byg, der tillige leed af en liden gul Mark, der opspiste Kjærnen i en Deel af Kornene.

Af Poteterne gave de tidlig satte stort Udbytte (14 Fald) men deraf 3/4 tørraadne, og kun 1/4 friske; de sent satte led i Forsommeren for meget af Tørken og gave lidet Udbytte, men ikke saamange syge.

Turnipsen blev saet sent, nemlig først i Juli, paa ret god Havrefjord, og gjødet med 10 Læs Staldgjødsning og 30 a 40 Pd. Guano pr. Maal, og gav i Forhold til Jorden et godt Udbytte, nemlig 50 Td. pr. Maal.

I Løbet af Sommeren blev brakket og tilsaet med Rug 28 Maal, hvoraf 14 Maal blev gjødet med 22 Læs Kompost af Hestgjødsning og Græstov pr. Maal, 8 Maal med 10 Læs Staldgjødsning og 50 Pd. Guano, og 6 Maal, der Aaret iforveien var gjødet til Biffer med 60 Pd. Guano pr. Maal.

15 Maal myrlændt Lyngmark blev i Sommeren afgrøftet, slaabakket og brændt, samt deraf 10 Maal tilsaet med Rug.

De sidste fire Uger før Examen bleve anvendte til Repetition af de theoretiske Fag, og Examen afholdt i Amtmandens og nogle af Overbetsjælfers Medlemmers Dørvær den 13de Oktober over 5 Skoleelever og 4 Privatelever.

Erhbødigst

F. Holst,

Forspagter.

Indberetning til det kongelige Departement for det Indre om Smaalenenes Amts Landbrugsskole paa Lunder i 1858.

Uddrag.

Som Følge af den mig af det ærede Amt under 5te denne Maaned tilstillede Opfordring om at indgive Beretning angaaende den her paa Stedet værende Landbrugsskoles Virksomhed og Drift i det forløbne Aar, tillader jeg mig ærbødigt at meddele Følgende:

Efterat Skolens alle 8 Elever hertil vare ankomne, begyndte i Overensstemmelse med den af Skolens ærede Overbestyrelse fattede Beslutning Skolens Virksomhed den 8de November forrige Aar. Da ifølge Skoleplanen Undervisning i Regning og Skrivning skal gaa foran den øvrige Undervisning, ifald saa behøves, og Elevernes Færdighed i disse Fag og navnlig i Regning for de Flestes Bedkommende ved nærmere Prøvelse blev befunden at være temmelig ubetydelig, fandt jeg det hensigtsmæssigst, saavidt muligt, at forcere med Undervisningen i de nævnte Fag. Det Dikteredes Indhold har været et kort Kompendium i Landmaaling og Nivelering, afpasset efter Elevernes Behov, og hvorfor de senerehen under Kursuset ville faa Anvendelse. Den til Arbejde fastsatte Tid, nemlig fra 8 til 11 $\frac{1}{2}$ om Formiddagen samt fra 1 til 5 om Eftermiddagen har været anvendt saaledes, at Eleverne hverdags i deres Tur have arbejdet i Smedjen og Bærfstedet, hvilket Arbejde hovedsagelig har bestaaet i Reparationer paa Gaardens Agerbrugs- og Kjøreredsfab samt Hestestøtning, og forøvrigt deltaget i de til Aarsiden hørende udbøvede Arbejder, navnlig Tærkning og Rensning af Korn, Hugning af Tommer og Ved i Skoven, Sagning af Bord samt Kjørsler i disse Anledninger. Desforuden besørge 2 af Eleverne Tjenesten i Stad og Fjøs, hvori de ugentlig turvis afløses. Den, der har Ugetjenesten i Fjøset, deltager tildeels i Kjørenes Melkning og maa ler Melken in Summa Morgen og Aften. Prøvemelkning foretages 2 Gange maanedlig for hver enkelt Ko. Udfodringen, der forhen maa have været knap nok paa Grund af den i Forhold til Høvaniteten store Mængde Halmfoder, hvormed Kreaturerne have maattet lade sig nøie, er bleven forbedret ved noget at formindste Besætningens Antal, saa at ethvert Kreatur, idetmindste af Halmhaffelse og Rodfrugter kan faa Nok til fuldkomment Livsophold Vinteren over. Til de mindre fordeelige Foderstoffers fordelagtigere Anvendelse er en Kasse til Foderets Selvsopbevaring i dette Aar bleven istandbragt, ligesom en Rodskæringsmaskine er under Arbejde. Da forøvrigt alle Opgivelser angaaende de i forrige Aar aavlede Foderkvanta manglede ved Skolens Begyndelse, har nogen Beregning over Foderets Anvendelse eller Tilstrækkelighed ligesaalidt som nogen store Afvigelser fra det forhen brugte Udfodringssystem ikke godt kunnet gjøres og ville vel neppe bevirke synderlig Forandring til det Bedre, førend Fjøset bliver saaledes forandret, at alle

Betingelser for Kreatureres Velvære og Trivsel ere tilstede, en bedre Race anskaffet, samt fornemmelig Fodertilgangen saaledes forøget, at Dyrene kunne erholde godt og overflodigt Foder saavel til Produktion af Mælk som til Livsnæring, og dette bliver en af de væsentligste Opgaver i den kommende Tid, paa hvis heldige Løsning Skolegaardens Drift og Fremgang væsentlig kommer til at baseres.

Til Slutning har jeg den Ære at meddele, at Elevernes Fliid og Opførsel har været god, og at jeg idetheletaget har været tilfreds med deres Fremgang.

Ærbødigt

Jakob Delyhin.

Gjødselens Tilberedning og dens Anvendelse paa forskellige Jordarter.

(Slutning fra No. 24).

Kompost.

Kompostens absolute Værd er afhængig af den Mængde Næring, som den er istand til at levere Planterne; men dens Værd for et bestemt Jordsimon afhænger ogsaa af dens Indvirkning paa dets fysiske Beskaffenhed. Det staar vist ikke til at nægte at Anlæg af Kompost hos os ofte maa anbefales, som den letteste og billigste Maade til at forskaaffe sig en billig og ofte god Gjødning. Landmanden kan nemlig ved Uheld miste en Hest, Ko eller et Antal Jaar. Dette vilde gjøre Anlægget af en Kompost tilraadelig; thi aldrig skulde man lade disse forraadne i fri Luft men stedse bedække dem med Jord, som kan absorbere den sig udvikkende Kvælstof. Torv-, Mose- og Myrjord og Mudder af gjengroede Damme og Kjern, hvori befinder sig mange uforraadnede Plantetrevler, kunne ved at bringes i Komposthobe paa den hensigtsmæssigste Maade blive satte i en til Plantenæring stiftet Tilstand.

Her opstaar altsaa Spørgsmaalet, hvorledes vi paa den hurtigste og beiligste Maade kan frembringe Forraadnelsen af disse og andre vegetabiliske Materier, eller med andre Ord, hvorledes vi skulle forvandle de uopløselige Bestanddele i opløselige og til Plantenæring stiftede. Enhver kvælstofholdig Bestanddel af Dyr eller Planter gaar af sig selv over i Forraadnelse, naar den udsættes for Fugtighed og en højere Temperatur, men denne Proces kan befordres ved fremmede Substantier. Tilblanding af dyrisk Gjødning fremskynder Oplosningen af de vegetabiliske Stoffe overordentligt.

Naar man vil bruge dyrisk Gjødsel for at bringe Komposten i Brand, saa skulde man anvende den saa frisk som muligt, da dens opvarmende Virkning ene og alene afhænger af dens Kvælstof.

stofgehalt, som formindstes naar Gjæringen indtræder. Det Forhold, hvori den skal udsættes Komposten, maa rette sig efter den anvendte Gjødsels Natur. I Praxis regner man sædvanlig 1 Læs Gjødsel til 2—3 Læs uopløste vegetabiliske Substanter.

Det er ligeledes indlysende at Forholdet af de vegetabiliske Substanter skulde rette sig efter deres større eller mindre Oploselighed. Bestaar den af Myrjord, da skulde denne først ligge en Tidlang i Luften for at tabe sin Garvestof, Syre og overflødige Fugtighed. Den bedste Maade at anlægge Kompost paa er følgende: Man lægger først en Grundvold af behørig Længde og Bredde af vegetabiliske Materier, bedækker det derpaa med et Gjødsellag, derpaa atter et vegetabilisk Lag osv. indtil den har naaet den behørig Høide. Endelig bedækker man den, efterat man isorveien har givet Hoben en noget kegelformig Afstumpning, med et tykt Jordlag, for at hindre Undvigelsen af den sig under den paafølgende Gjæringsproces udviklende Gas. Duffer man at fremskynde denne Proces, saa kan man opnaa dette ved Tilfætning af Kalk, Aske eller Kogsalt. I ethvert Tilfælde vil en ringe Tilfætning af Gips, formedelst dens forhen omtalte Egenskaber, vise sig særdeles fordelagtig. Efter 6—8 Ugers Forløb maa den hele Masse blive omhyggeligt omkastet og nøiagtig blandet, og naar Gjæringen er igang vil det være godt endnu at tilføie en liden Mængde god Jord. Saasnart Brændingen er endt, bør man uden Forhaling bringe det til sit Bestemmelsessted.

Ukrudt, Træblade og saftige Planter give, naar de affjæres i Blomstringstiden og blive satte i raff Gjæring, efter Chaptal, 20—25 Gange saameget Gjødsel, som man erholder af Halm. Ved en omhyggelig Indsamling af disse Planter kan Landmanden forskaffe sig en næsten uudømmelig Kilde til at berige sin Jord.

For at tillave en Kompost med Kalk tilraader Colman at anlægge et Jordlag af 8 Fods Bredde og en Fods Høide, og saa lang man finder fornøden paa det høieste Sted af Ugerstykket, og derpaa bringe et tyndt Lag frisk brændt Kalk, efterat denne er bleven lædsket med Saltlake, lader man strax et andet Jordlag følge paa, og saaledes vedbliver man afvejlende med Kalk, Saltlake og Jord indtil Hoben har naaet tilstrækkelig Høide. Efter en Uges Forløb skal man omkaste den og blande Alt sammen paa det nøiagtigste. Det efter en saadan Kompost af Forfatteren avlede Korn var fuldkommen saa godt, som det, der vorte paa samme Stykke efter ren Fæhusgjødsel.

For at lave en Kompost af Myrjord og Kalk anbefaler Dr. Dana at lædskke Kalk med en mættet Oplosning af Kogsalt, og blande Massen efter 10 Dages Forløb med den dobbelte Mængde Myrjord, efter 6 Uger omkaste den hele og strax bringe den ud paa Marken.

Anvendelsen af ulædsket Kalk til Kompost er vel i Almindelighed ikke at anbefale, men kan dog være nyttig under disse Omstændigheder.

En engelsk Landmand berettede Høsten 1841 en Kompost af Damsfyld og Kalk, i Forhold af

1/4 Lønde Kalk paa et stort Tvebetlæs frist Damsfyld. I det følgende Foraar anvendte han en Del deraf paa en Afdeling af en Uger, hvis øvrige Del var bleven gjødslet med fuldkommen samme Quantum Staldgjødsel. Avlingen var ganske fortrinlig, og Cieren erholdt derfor Ugerdyrningsselskabets anden Præmie.

Footes Forsøg med Damsfyld og Kalk have saavel paa Ler som Sandjord ikke givet tilfredsstillende Resultater medens han efter en lige Mængde Damsfyld og Aske erholdt den fortræffeligste Avling.

Forholdet af Aske og Damsfyld er 1 Lønde af første til 4 a 5 Kjarrelæs af sidste. Værdien af en saadan Kompost kan neppe anslaaes for høit. Af en Række af 29 i forrige Sommer anstillede sammenlignende Forsøg har det vist sig at den indtager den 2den Plads blandt alle hidtil anvendte Kompostarter, i det kun en af Urin og Ekstremer af Hornkvæg, Heste, Svin og Mennesker i Forbindelse med Halm og Damsfyld beredet Sammensætning gjorde den Rangen stridig. Til Slutning maa endnu bemærkes, at af jo flere forskelligeartede Bestanddele en Kompost bestaar, desto raskere og fuldkommere gaar Gjæringen for sig, fordi det større Antal af de i Virksomhed trædende Slægtskaber fremkalder en stærkere Bestræbelse hos de forskellige Massedele efter at adskille sig og indgaa nye. Jo mindre derfor Landmanden styr den Møie, at tage alle de til hans Disposition staaende Kilder af animaliske, vegetabiliske og mineraliske Substanter til Hjælp, desto fuldstændigere vil det lykkes ham at frembringe en til Planternes Ernæring og Jordbundens Berigelse stiftet Blanding.

Ved Slutningen af denne Afhandling være det os tilladt at udtale den glade Forhaabning, at den nærværende Generation af Landmænd, naar de vedblive villigen at aabne Dinene for det Lys, som Videnskaben udbreder over deres Bedrift, og i Overensstemmelse med deres Lærdomme stræbe efter at føre sig til Nytte alle de Kilder til Frugtbarhed, som omringe dem paa alle Kanter, ville efterlade deres Efterkommere et blomstrende og rigt Haveland, og da ville rige Avlinger i tungbelæssede Vogne bringes i Laden der, hvor nu høres det sorgelige Klageraab: „Slette Tider,“ „slette Tider!“

Det almindelige Landbrugsmøde i Thronbhjem

afholdes fra 1ste til 5te Juli.

Af de Spørgsmaal, som til dette Møde er opstillede til Besvarelse, vil det sees, at Mødets Bestyrelse saavidt muligt ønsker Oplysninger almengjorte, der vedkomme det hele jordbrugende Land, medens de foregaaende Møder mere har havt Opmærksomheden henvendt paa de specielle Bedrifter,

hvoraf et Jordbrug i enkelte Egne er sammenfat. Naarlig gaar dette Mødes Bestræbelser blandt Andet ud paa at klargjøre det sande Forhold mellem Landmandens anvendte Umage og det endelige Resultat af hans Virksomhed, med andre Ord, hvorvidt det lønner sig i de forskjellige Landmandsstillinger som Jorpagter, Eier, eller blot Pengetilskyder, at have med Jordbruget at bestille.

Det er ikke at vente, at disse vide og overordentlig Sagkundskab fordrende Spørgsmaal alt denne Gang skulle besvares tilfredsstillende og udtømmende; men det er alligevel godt, at Jfen bliver brudt, hvi at der kan komme Klarhed i det Tusmørke, hvori Eiendomshandler, Laan paa Jordegods, Jorpagtningskontrakter, Embedsgaardenes Drift og vordende Landmænds Forretninger i det Hele nu bevæger sig.

Mødet varer i 5 Dage, hvoraf den 1ste og 5te Dag optages af Ferhandlingerne, og de mellemiggende 3 Dage af Dyr- og Redskabsffuet. Ferhandlingerne er saaledes levnet en forholdsvis kort Tid. Bestyrelsen har formodentlig herved villet angive, at den fornemste Hensigt med Landbrugsmøderne er, at vise, prøve og undersøge, hvad man har, og ikke at anvende det meste af Tiden til at diskutere om, hvad man ikke har og ikke kan fremvise. Heri har Bestyrelsen visseelig truffet det rette. Landøkonomiske Skrifter har det bedre i sin Magt at udheve i begrændset Form de Spørgsmaal, som hidtil nesten udelukkende har optaget Tiden i vore Landbrugsmøder.

Jor sondenfjeldske Landmænd bliver jo Reisen lang og kostbar, men den byder ogsaa et vidt Felt for den iagttagende Landmand. Fra Thronhjem kan jo Veien uden forøget Udgift legges over Molde gennem Romsdalen og videre tilbage over Balvers eller gennem Hallingdal, saa denne Nyttreise kan ordnes saaledes, at man faar Landets interessanteste Egne baade paa Op- og Nedtur at se.

Jndlandet.

Christiania. Ved Egl. Resol. af 8de d. M. er det befaleet 1) at det af Statsraad Birch-Reichenswald som Medlem af Bestyrelsen for de nye Jernbanecanaler hidtil udførte Hverv fra 1ste Juli forstkommende overdrages Amtmand i Akershus Amt, Johan Collet, mod en aarlig Godtgjorelse af 300 Spd., og derhos saadan Skyds- og Diætgodtgjorelse paa Reiser ianledning af bemeldte Arbeider, som for Storthingsmand bestemt; 2) er det bestemt, at det ved Meddelelse af Ret for Privatlærere til at dimittiere Studerende til Universitetet, gjøres til Betingelse for Rettens Udøvelse, at Vedkommende skulle godtgjøre mindst i det sidste Halvaar for Examens-tiden at have overtaget Dimittendens Undervisning i 2 af følgende 3 Fag: Modersmaal, Latin, Græsk; 3) er der tilladt Rand theol. Berni Julius Muus, der er kaldet til at betjene det geistlige Embede for de norsk-evangelisk-lutheriske Menigheder i Goodhue County, Minnesota Territory i Nordamerika, at modtage Kirkens Ordination af en af Rigets Biskoper,

dog med de Forandringer i de foreskrevne Former, som Biskopen af Hensyn til Forholdets særegne Beskaffenhed finder at være nødvendige, og uden at Ordinanden ved Indvielsen erholder Ret til i Norge at udføre ministerielle Forretninger, medmindre han maatte erholde Ansættelse i geistligt Embede her i Landet.

— Efter en Beretning i det engelske Blad „Times“ sees, at Mr. Mortons Falsknerier bleve opdagede derved, at han i Londons Diskonteringselskab forsøgte at faa diskonteret en af ham selv paa Huset P. W. Flower & Co. trukket Vexel, stor 300 Lstr., hvis Akcept befandt sig at være falsk.

— 3 Pintfedagene er den fjerde store Sangerfest bleven afholdt i Arendal. Der fremmodte 300 Sangere, hvoraf over Halvdelen fra Christiania. Første Pintfedags Morgen drog Christianiasangerne afsted paa Dampskibet Goldin, der under hele Farten var rigt prydet med Flag. Overalt nedover Fjorden hilsede de Rejsende med Hurraaab og Skud. Undervejs optoges flere Sangforeninger ved de forskjellige Anløbssteder, og ved Ankomsten til Arendals Brygge modtoges Sangerne med en Sang, og en Velkomsthilsen af Byfoged Wetlesen, som besvarede af Kandidat Johannes Bergh, hvorefter „Sangerhilsen“ af Student Dietrichson blev affunget.

Om Aftenen samlede alle Festens Deltagere til en Sera. Lokalet var overmaade smukt dekoreret og Seræen usædvanlig belivet baade i Sang og Tale.

Anden Pintfedag fremmodte Festens Deltagere i Kirken, hvor et Kor af Christiania Sangere udførte 2 Psalmer efter deres ædle Melodier, saaledes som de af Sanglærer Behrens ere indførte hos os. En vakrere Psalmesang har virkelig aldrig før lydt i vore Kirker. Man hørte overalt denne Mening udtalt, da man forlod Kirken. Publikum blev ogsaa ved denne Anledning overbeviste om, at den lutheriske Psalmesang ikke var vanskeligere at udføre, end den Koralsang, vi nu har, idet det deltog i Afhyngelsen af Indgangspsalmen, der udførtes enstemmig med Ledfagelse af et Orgel.

Det offentlige Møde, hvortil Alle havde fri Adgang, afholdtes Kl. 5 Eftermiddag paa „Stydekanen“, hvor der var opreist en pragtfuldt dekoreret Tribune for Sangerne. Synet af Festspladsen gjorde et gripende Indtryk: alle Bakker, Høie og Fjeldknatter vare besatte med Tusinder af Mennesker, og under Sangerens Opmarsch til Tribunen i Procession med sine Faner hilsede de med Hurraaab fra den hele Skare. Byfoged Wetlesen overleverede Christianiasangerne en smuk Fane fra Arendals Damer. Den er hvid, har en guldbalddyr et Lyre omgivet af Egegrene, hvorunder staar: „Til Christiania Sangere fra Arendals Damer 1859,“ og er pragtfuldt udstyret.

Kandidat Ebbell modtog Gaven, hvorpaa det offentlige Møde tog sin Begyndelse. Under dette bleve en Mængde Sange affunget og Taler holdte, indtil Festen endelig affluttedes i en Tale af Joh. Behrens.

Under Festen indløb Telegrammer fra Trondhjems almindelige Mandfangforening og fra Trondernes Sangforening. Umiddelbart herpaa fremtrådte Kandidat Kittel og frembragte Arendals Tak fordi denne

By var bleven udseet til Stedet for Afholdelsen af denne skønne Fæst. Dernæst modtog man Indbydelse fra Arendals Indbyggere til Bal samme Aften.

Næste Morgen Kl. 9 foregik Afreisen, hvorpaa man fik høre, at Sangerne vare indbudne til at gjæste Laurvik. Politimester Borsøe modtog dem der med en Velsomsthilsen, og flere Sange bleve affungne; men Opholdet der maatte blive kort, da man efter Bestemmelsen vilde naa Christiania samme Aften. Man kom dog først hid Kl. 2 om Natten, hvorpaa man i Procession med Damerens Fane i Spidsen drog op paa Torvet, hvor man, efterat have istemt et Hurra for Arendal og for Behrens, endelig stilledes ad.

— Ifølge Christianitaposten er det paatænt, at der næste Aar skal afholdes en større Leirsamling paa Gardemoen, hvortil ogsaa skal kommanderes endel svenske Tropper.

For Bratsbergs Amt blev den 15de valgte til Repræsentanter: 1) Amtmand Wall (44 St.); 2) Lensmand Grave (36 St.); 3) Lensmand Simonsen (25 St.) og 4) Lensmand Bjørnsen (19 St.). Til Suppleanter: 1) Lensmand Kleppen (37 St.); 2) Lensmand Luma (32 St.); 3) Lensmand Blom (30 St.) og 4) Sognepræst Leisner (27 St.).

Fra Sarpsborg berettes om et raskende Uveir med Torden og Lynild, hvilket herskede der i Egnen der 31te f. M. Paa en Gaard i Elebergdalen slog Lynilden ned gennem Skorstenspipen og streifede 2de indværende Personer, saaat de hentaldt i en bevidstløs Tilstand, som vedvarede et Par Timer, samt fyldte Huset med en tyk og ildelugtende Røg, hvorpaa Jden atter banede sig Vej ud gennem et Vindu, i hvilket flere Ruder sprængtes i Stykker. Paa Gaarden Foss i Skibtvædt splintrede Lynilden et stort Træ, hvorunder 9 Aar havde søgt Ly, men hvorfra kun et undkom med Livet. Samme Dag sad paa en Gaard i Os en Skrædder ved et aabent Vindu og syede, men idet Naalen som bedst gjorde sin Pligt, kommer Lynilden farende forbi og liden samme svider hans Hovedhaar, hvilket havde til Følge, at han paa en egen og usivillig Vis maatte forlade sin Plads. Han skal, som rimeligt er, senere have befundet sig meget om og or i Hovedet.

For Horsgrund blev den 10de ds. valgt til Repræsentant Kjøbmand Peter Boyesen og til Suppleant Kjøbmand Jørgen Hal Flood.

For Brevil valgtes den 14de ds. til Repræsentant Mægler Anders Christian Evensen (3 St.), og til Suppleant Byfoged Søren Martinus Blom (2 St.).

Udlandet.

Sverige. Halvhundredeaarsdagen for den svenske Grundlov blev den 6te Juni fejret paa mange Steder i Sverige, navnlig i Stockholm ved et større Aftenselskab i Djurgårds Lyshuset. Heri deltog 900 Personer, foruden 100 indbudne Sangere. Kronprindsen, Prinds Oscar og Prinds August overvarede Fæsten. Grev Sparre udbragte Kongens Skaal, Grosserer Schartau Kronprindsens, Professor Svedelius

fra Lund Skaaen for Grundloven, Statsraad Grip-pensfeldt „for Mindet af 1809 Aars Rigsdag og dens Mænd,” B. F. Dalmann „for Sveriges Fremtid under Udviklingen af dets frie Forfatning,” Statsraad Malmsten „for Trykkefriheden” m. m. Om den sidste Skaal bemærker det svenske Afstonsblad: „Malmstens Tale var Aftensens Glædespunkt og et af de mest tiltrækkende Foredrag, som paa lang Tid ere horte, paa Grund af den ungdommelige Jld, de ligesaa glimrende som træffende Billeder og den populære Kvithed. Vi kunne desværre ikke gjenligne denne Tale, da Referenten slap Pennen for kun at høre.”

Den gamle General Levrén, der altid har havt megen Interesse for Norge og Nordmand, og som i sin Tid var Medlem af Unionskomiteen, hvor han gav Beviser paa sin fordomsfri Opfatning af Norges Stilling i denne, udbragte Skaaen for Nordmændene i følgende Ord:

„Foreningen af de skandinaviske Folk under et fælles Kongerige, med særskilte Grundlove, er en Begivenhed, der er gavnlig for begge Folk, der er hædrende for begge Folk. Gjensidig Beslutning om trofast at værne om Foreningsbåndet og den Grund, paa hvilken den hviler, skal sikker, om end langsomt, udslette Mindet om fordums Kampe, vække gjensidig Tillid og til Slutning gjensidig Hengivenhed. Disse ere vore Forhaabninger. Vi stole paa Tidens mægtige Kraft til at adspredde alle Bidsfarelser, enhver Mistanke om vrangt Formaal. Vi forlade os paa vor Bevidsthed om ærlig Mening i vore indgaaede Forpligtelser med vore norske Brødre. Vi ønske dem af oprigtige Hjerter Lykke og Held i deres siddorne Stilling med os under en fælles lovbunden Kongemagt.

Vi regne os det til Hæder at være forenede med et hoifindet, tappert Folk, som i fordums Dage fyldte Europa med sine Bedristers Ry, og vi nære den Dverbvisning, at disse Bedrister paany skulle fremtræde i ædel Skapstrid med os paa Grens Mark, naar en fælles Konge kalder os til fælles Kamp for fælles Selvstændighed.

Under disse oplivende Udsigter over kommende Tider, i denne hoitidelige Stund, da vi fejre 50 Aarsdagen af vor Grundlov, foreslaar jeg en Hjerelig Skaal for det ædle norske Folk og for Forenings-Aften, som bestemmer vore indbyrdes Forhold. Leve vore Brødre vestenfor Fjeldet, hvilket altid skal stille vore Grændser, men ikke vore Hjerter! Leve Nordmændene! Hurra!”

Statsminister Sibbern besvarede denne Skaal ved en Tale, der udbragtevis lyder saaledes:

„Mine Herrer! For den Skaal, I have tomt for Norge, og som var varm som et svensk Hjerte og oprigtig som den ædle Gubbes Hu, der udbragte den, lyder det fra hinsides Fjeldet til Svar med tusindstemmig Jubel: For Sverige. Norges Navn paa svensk Dæbe og Sveriges Navn paa norsk Tunge, i et Dieblis som dette, hvor Hjertet raader, vidner om det rette Broderskab.”

Statsministeren tillæde dernæst, hvad den svenske Nation opnaaede og vandt paa hin Dag for femti Aar siden, der stod som Dele mellem tunge Tider og en lysere Fremtid, og endte med at ønske Held og Velsignelse for Broderlandet Sverige.

Danmark. Den saakaldte Panoramabygning

i Livoli, paa venstre Side ved Dvergangen til Livoli-Den, nedbrændte forleden Dag i meget kort Tid. Bygningen brugtes for Diebliffet til D. Gantiers Dyrefkue; alle Dyrene med Undtagelse af 3 Åber, 2 smaa Bjorne og nogle Hunde bleve et Rov for Flammerne, og da de ikke vare asfurerede, lider Cieren et betydeligt Tab. Blandt de brændte Dyr fandtes en meget stor Fjlsjorn, 2 store Slanger, 1 Krokodil, foruden endel Åber og Fugle. Da ingen Mennesker vare tilstede, antages Ilden at være opstaaet derved, at en Åbe, som gif los, havde aafroget nogle Fyrstikker og antændt den løse Galm. En af Kunstnerne blev stærkt forbrændt, idet han gjorde Forsøg paa at redde nogle Dyr.

Preussien. „Preuss. Zeit.“ for 14de Juni meddeler, at der om Formiddagen var udgaaet Befaling til at sætte 6 Armekorps i Bevægelse. Begivenhederne paa Krigsskuepladsen, der nu have antaget en vidtsøftigere Karakter, paalægge Regjeringen den Forpligtelse at sætte sig istand til ved Ordningen af det italienske Spørgsmaal i Forening med Forbundsstaterne at optræde med den Vægt, som svarer til Preussens Stilling og den tydske Nations Magtstilling. Ligeoverfor de stigende Rustninger, der foretages selv af neutrale Magter, har Preussen gjort de nødvendige Skridt forat ikke de kommende Begivenheder skulle overraske Tydskland uforberedt; denne Forholdsregel har kun Karakteren af en Sikkerhedsforanstaltning og er i Tydsklands Magtstillings Interesse.

England. „Express“ og „Globe“ berette fra London den 14de, at Ministeriet er saagodtsom dannet. Rusfel vil overtage Udenrigsministeriet, Gladstone Finantseene, Somersset Marinen; Lewis det østindiske Departement, Cobden Handelsdepartementet; Milner Gibson bliver J udenrigsminister.

— „Morning Herald“ for d. 15de siger, at Preussens Mobilisering af Armeen er bleven foranlediget ved, at Palmerston er bleven Premierminister. Bladet betvivler ikke, at det er Preussens Hensigt at deltage i Krigen for Østerrig.

Bologna har erklæret sig for Sardinien.

Østerrig. Keiseren har taget Dverbefalningen over Armeen i Italien; men det er Fjeldtoimester Hefz, som i Virkeligheden skal føre Kommandoen.

Østerrigerne have rømmet Ancona og hele Kirkestaten.

Italien. Wiener-Zeitung for 7de Juni meddeler en officiel Beretning om Slaget ved Magenta d. 4de Juni, der lyder fuldstændig saaledes: Verona, 6te Juni 1859, Kl. 10 40 Minutter Aften. Kampen ved Magenta var overordenlig hed og blodig, og vedvarede indtil langt ud paa Natten. Fiendens Angreb fandt Sted om Formiddagen ved Turbigo og Buffalero, og var i Begyndelsen rettet mod to Brigader af det 1ste Armekorps under Grev Clam; derpaa kom de Tropper af den 2den Arme, som imidlertid vare gaaede over den venstre Ticinobred, samt 3 Brigader af det 2det og 1 Division af det 7de Armekorps og tog Del i Kampen. Broerne ved Buffalora og Stedet Magenta blev forsvaret med afvekslende Held. Om Morgenen den 5te opstod paa den venstre Flod en fornyet Kamp om Magenta, angaaende hvilken der endnu mangle omstændeligere Beretninger. Fienden trængte ikke videre frem, men

indtog den 5te om Eftermiddagen en Plankestilling mellem Abbiate Grasso og Vinasco. Ved Synet af den svævende Kamp ubiished blev Mailand paa Grev Gullays Befaling fuldstændig rømmet. Det 5te og 8de Armekorps havde ikke taget nogen Del i Kampen paa Grund af deres lange Fjernelse fra Fægtningens Skueplads. Talrige franske Fanger ere i vore Hænder. Tabet paa begge Sider er stort; nøiere Indberetning fra vedkommende Befalingsmænd mangle endnu. Blandt de Saarede regnes flere Generaler og højere Officere. Major Kronsfeldt af de preussiske Husarer er desværre bleven tilbage paa Kamppladsen. Nærmere skriftlige Meddelelser haves ikke.

Monitoren bringer en Beretning af General Mac Mahon angaaende Fægtningen ved Turbigo, der fandt Sted den 3die Juni og tjente som Indledning til Slaget ved Magenta. Indholdet af denne Beretning er i det væsentlige følgende: Østerrigerne havde den 2den, henimod Kl. 5 om Aftenen, sprængt Broen ved St. Martino og trukket sig tilbage. Den 3die ved Daggry rykkede General Espinasse frem med en Brigade mod Brohovedet, hvilket Østerrigerne ved hans Fremrykken forlode; han fandt der tre Haubitser, to Kanoner og flere Munitionsvogne. Kl. 8½ om Morgenen forlod det 2det Korps Novara, marscherede til Turbigo og gif over Ticino paa den Bro, som om Natten var opstaaet der under Gardedivisionens Voltigerers Beskyttelse. Dvergangen begyndte Kl. 1½ om Eftermiddagen. Mac Mahon blev nu var en østerrigsk Kolonne, der hidkom fra Buffalora og marscherede til den et Stykke Wei fra Turbigo liggende Robekchetto, i den Hensigt at besætte denne faste Stilling og forstyre de Franskes Dvergang over Ticino. Mac Mahon affendte raskest General de la Morterouge med tre Batailloner algeriske Tirallører (Skarpskyttere) til Robekchetto, og lod andre Tropper rykke efter til Understøttelse. Tirallørene fandt Tilgangen til Robekchetto allerede besatte af Østerrigerne, kastede sig under heftig Fjendens Beskydning, fortrængte dem i ti Minutter fra Landsbyen og dræbte mange af dem her saavel som under Forsølgelsen. General Anger, der viste sig paa Kamppladsen med meget Skyts, bragte Østerrigerne megen Skade paa deres Tilbagetog. En østerrigsk Kavalerikolonne, der imidlertid kom til fra Castano, gif tilbage igjen uden at indlade sig paa en Fægtning. Beretningen angiver videre, at Østerrigerne efterlod mange Døde og talrige Officere og Vaaben paa Pladsen, og at de Franske imidlertid kun gjorde faa Fanger. De Franskes Tab udgjorde af Officere 1 Død og 4 Saarede, af Soldater 7 Døde og 38 Saarede. Der foreskres tillige, at Kong Victor Emanuel er bleven let saaret saavel som Marskal Canrobert og General Mac Mahon.

Al Beretningerne om Slaget ved Magenta, hvori Østerrigerne tabte omtrent 20,000 Mand og Franskmændene omtrent 6,000, fremgaar forøvrigt ikke Noget, som kan tyde hen paa, at Østerrigerne havde lidt afgjort Nederlag.

Rusland. Fyrst Gortschakoff har tilkjendegivet de tydske Forbundsstater i en Cirkulardepeche, at Rusland vil vedblive sin nuværende tilbageholdende og iagttagende Holdning, saalange Tydskland, der ikke har noget med den italienske Krig at bestille,

forholder sig roligt. I modsat Fald vil Rusland tage de Forholdsregler, som Omstændighederne maatte fordrer.

Subskribenter paa Gaadrsregnskab for den norske Bonde af Schroder

underrettes herved om, at nævnte Bog er lagt under Pressen og vil udkomme i August dette Aar.

Christiania Kornpriser.

In denlandst

Hvede, 3²/₅ a 5¹/₂ Spd. intet solgt.
 Rug, 16 $\frac{1}{2}$ a 17 $\frac{1}{2}$.
 Byg, 11 $\frac{1}{2}$ a 14 $\frac{1}{2}$.
 Havre 9 a 10 $\frac{1}{2}$.

Udenlandst

Rug østersøst 19 $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$ a 19 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
 Rug dansk 18 $\frac{1}{2}$ 6 $\frac{1}{2}$ a 19 $\frac{1}{2}$.
 Byg 2radigt 16 $\frac{1}{2}$ a 16 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
 Erter 4 a 5 Edd.
 Hvede 5²/₅ a 5¹/₂ Spd.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Rjødmd. 5¹/₂ Edd. pr. Td.
 Sild, for Mid. 4 a 4¹/₂ Spd. pr. Td.
 Sild, smaa do. 19 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
 Sild, for Christ. 16 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ a 17 $\frac{1}{2}$ pr. Td.
 Sild, smaa do. 13 $\frac{1}{2}$ a 14 $\frac{1}{2}$ pr. Td.
 Storfej 4 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ a 1 Spd. pr. Bog.
 Middelfej 3 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
 Smaafej 2 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ a 3 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
 Rødstjer 6 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.

Følgebld til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Jagttagelser

paa Christiania Observatorium.

1859. Mat.	Barometerstand i franske Lin. ved 0°.			Temperatur i Styggen. R.			Veirbemærkning.
	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	
1	336 ^{''} 4	335 ^{''} 8	335 ^{''} 9	+ 4°2	+ 7°6	+ 2°5	Blandet. NO—OSO.
2	35 6	34 9	35 2	2 5	8 7	3 5	do. SSO—NNW.
3	36 7	36 6	36 3	3 2	7 8	3 8	Temm. klart. NNO—SSO.
4	35 3	33 8	32 8	2 9	9 7	+ 3 8	Blandet. SW.
5	34 0	34 7	36 4	3 6	5 1	- 1 4	Lidt styet. N—NO—NW.
6	37 5	37 1	37 8	2 1	6 5	+ 2 0	Blandet. SSO.
7	39 4	40 6	39 9	3 0	8 7	2 5	Klart. SSO.
8	40 2	40 0	40 1	6 1	12 7	6 0	Temm. styet. Svag S. og W.
9	41 1	41 3	41 2	6 8	9 6	5 8	do. do. SO
10	41 1	40 0	40 5	6 2	11 3	6 6	Klart. NNO—NNW.
11	41 5	41 1	41 5	5 8	13 6	7 2	Temm. klart. SO.
12	42 6	41 6	41 0	5 8	10 6	5 9	do. do. SSO.
13	41 3	41 0	40 9	6 6	11 8	7 0	Styret. SSO.
14	40 6	39 7	39 4	8 0	14 8	8 8	Lidt do. S.
15	39 4	38 6	38 6	7 9	14 8	7 0	Klart. SSW.
16	38 7	38 2	37 9	7 2	15 4	9 6	do. SO—S.
17	38 2	37 7	37 5	11 3	17 7	10 0	do. ONO—SSO.
18	37 9	37 2	37 4	14 4	17 4	9 4	do. NO—S—SW.
19	37 6	36 5	35 5	10 0	16 6	10 8	do. S.
20	34 8	33 5	32 4	11 5	14 3	9 8	Styret. S.
21	33 5	34 3	36 0	7 5	11 1	6 4	do. NO—NNW.
22	37 9	37 7	38 6	7 6	14 1	7 8	Klart. SSO.
23	39 8	39 3	39 3	8 0	16 2	12 2	do. S.
24	39 6	38 6	37 5	10 7	9 8	9 4	Styret. ONO—NW.
25	36 9	35 8	35 3	10 5	15 4	11 8	Blandet. NNO—S.
26	35 7	35 7	36 2	12 3	18 1	12 9	do. N—SSO.
27	36 9	36 7	36 9	12 6	18 8	14 5	do. SSO.
28	37 4	37 5	37 4	13 8	16 4	13 3	do. ONO.
29	37 7	37 2	37 2	14 4	20 1	15 3	Lidt styet. NO.
30	37 9	36 4	36 2	16 2	17 1	12 8	Blandet. Lidt Regn. N—OSO—NO.
31	36 3	35 8	35 8	12 3	16 9	10 5	do. do. ONO—S—NO.

Regnhøiden = 15,46 Linier.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. E. Fabritius.